

Įvadas

Kokios jauno žmogaus savybės, teigiamos beveik prieš 100 metų nepriklausomoje Lietuvoje, yra vertinamos ir šiais laikais? Ar charakteris lemia asmens apsisprendimus? Kokiomis pamatinėmis vertybėmis turėtų būti grindžiama draugystė, žmonių tarpusavio santykiai? Kas pasikeitė dabarties mokykloje, mokinių, mokių ir mokytojų, visuomenės bendravime? Jums, gerai pažįstantiems šiandienos mokyklą, siūlome panagrinėti, kokios nuostatos, įsitikinimai, požiūriai, perteikti Kazio Binkio pjesėje, nepaklūsta laikui, išlieka aktualūs, svarbūs ir šiandien.

Poetas ir dramaturgas K. Binkis pjesę „Atžalynas“ sukūrė remdamasis įvykiais „Aušros“ gimnazijoje. Dramoje, kurią K. Binkis parašė 1937 m., o 1938 m. režisierius Borisas Dauguvietis pastatė Valstybės teatre Kaune, vaizduojamas tarpukario Lietuvos mokinių gyvenimas, perteikiama, kas mokiniams buvo svarbu, apie ką jie svajojo, ką vertino, kokiomis vertybėmis grindė savo pasirinkimus.

1

Kūrybinė užduotis

Akimirka iš K. Binkio „Atžalyno“.
Nuotrauka iš LNDT archyvo.
Nuotraukos autorius – D. Matvejevas

Sukurkite „Atžalyno“ epilogą – pavaizduokite dramos veikėjus: a) tik baigusius gimnaziją arba b) po 3–5 metų. Veikėjų pasirinkimai turi būti motyvuoti „Atžalyno“ veikėjų charakterių analize (kodėl veikėjai būtent taip apsisprendžia, tokį gyvenimą renkasi). Epilogė panaudokite istorinio laikotarpio detales.

Prieš kurdami epilogą, atlikite užduotis.

2

Užduotys

1. Išsiaiškinkite, kas yra *epilogas*. Susipažinkite su jo pavyzdžiais dramose (keli iš jų pateikti literatūros sąrašė).
2. Remdamiesi epilogo pavyzdžių nagrinėjimu, užsirašykite epilogo, kaip kūrinio dalies, ypatybes.

EPILOGAS

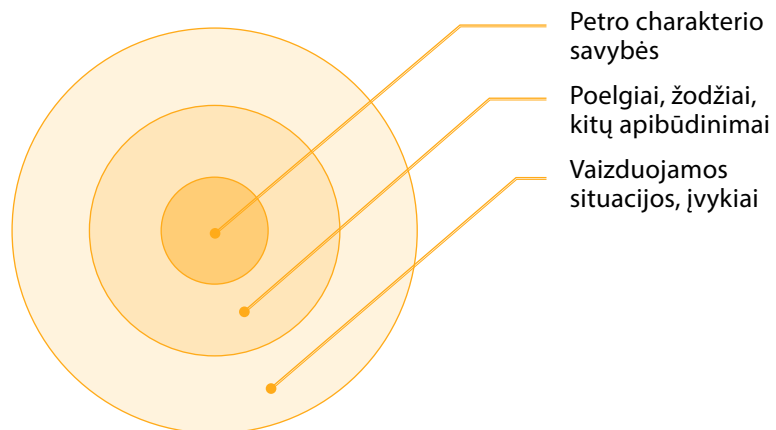
Epilogas [gr. *epilogos* < epi „po“ + logos „žodis, kalba“]: 1) baigiamoji epinio ar dramatinio literatūros kūrinio dalis po atomazgos, kurioje pasakojama apie veikėjų gyvenimą po pavaizduotų įvykių; 2) senovės graikų dramoje baigiamasis kreipimasis į žiūrovus, jame buvo paaiškinama apie pjesės tikslą ir suvaidinto kūrinio prasmę; 3) prk. ko nors pabaiga; baigiamoji dalis.

3

Užduotys

1. Išanalizuokite dramos veikėjų charakterius.
 - 1) Kokios Petro charakterio savybės atskleidžiamos dramoje? Išrašykite citatas ir parašykite savo pastebėjimus. Apie Petro charakterio savybes galima spręsti iš jo žodžių (dialogų ir monologo).
 - 2) Žemiau pateiktoje schemoje pažymėkite: a) dramoje vaizduojamas situacijas (pokalbius šeimoje, su draugu Jasiumi, mokykloje su draugais, su mokytojais ir kt.), b) trumpai parašykite, kaip Petras elgiasi, jo žodžius arba kitų veikėjų komentarus, c) Petro charakterio savybes.

2. Užpildykite analogišką schemą apie kitus dramos veikėjus, kuriuos vaizduosite epiloge.

4

Užduotys

1. Suraskite dramos tekste detales, kuriomis nurodomas istorinis laikas ir užpildykite žemiau pateiktą lentelę.

Vaizduojamo laikotarpio nuorodos	Kas apibūdinama
<i>Tarnaitė, sodietis</i>	Visuomenės socialinės grupės
<i>Orasvydis</i>	Taip tarpukario Lietuvoje vadintas tinklinis
...	
...	
<i>Mokiniai per pertrauką kartojasi lotynišką tekstą</i>	Lotynų kalba buvo vienas iš privalomų mokomųjų dalykų tarpukario Lietuvos gimnazijose
...	

2. Apibendrinami parašykite pastraipą, kokiomis detalėmis perteiktas istorinis laikas.
3. Papildykite 1937–1942 m. *laiko juostą*, pažymėdami svarbiausius įvykius Lietuvoje ir Europoje.

1939 m. Antrojo pasaulinio karo pradžia

1939 m. Molotovo–Ribentropo paktas

1940 m. SSSR okupuoja Lietuvą

...

4. Nuspręskite, koku istoriniu laiku vaizduosite dramos veikėjus – tarpukario Lietuvos, tik baigus gimnaziją, ar Lietuvos pirmosios sovietinės okupacijos laikotarpiu, ar karo metais. Numatykite, kokias detales, atskleidžiančias istorinį laikotarpį, panaudosite.

Kūrybinės užduotys

1. Suformuluokite idėją, kurią perteiks Jūsų sukurtas epilogas, ją siedami su Jums aktualiu klausimu. Nepamirškite, kad *epilogas* yra kūrinio tęsinys, baigiamoji jo dalis po *atomazgos*, jame veikėjai nesikeičia.
2. Parašę pirmą juodrašį jį peržiūrėkite, suredaguokite, atkreipdami dėmesį, ar dialogų kalba išreiškėte individualų veikėjų kalbėjimą (vienaip kalbės neryžtingas, drovus veikėjas, kitaip – savimi pasitikintis, dar kitaip – kategoriškas), ar epilogė *remarkomis* perteikėte veikėjo reakciją, nuotaiką, būseną.

Literatūra ir šaltiniai

Binkis, K. *Atžalynas*. http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LH00/Kazys_Binkis._At%C5%BEalynas.LH3901.pdf.

Gerardas Binkis 1999 m. LTV laidoje *Kelionė į būtąjį laiką*. <http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/11257>.

Marcinkevičius, J. *Mažvydas*. http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LH00/Justinas_Marcinkevi%C4%8Dius._Ma%C5%BEvydas.LHD801.pdf; epilogas <http://pirmojiknyga.mch.mii.lt/Leidiniai/marcinmaz.lt.htm>.

Maironis *Didysis Vytautas – karalius. Raštai*. III tomas. Dramos. Vilnius: Vaga, 1988.

Vaiseta, T. *Okupuota Lietuva. Sovietizacija*. <http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/214>.

Kašėta, A. *Nepalaužtas laisvės troškimas*. http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LH00/Algis_Ka%C5%A1%C4%97ta._Nepalau%C5%Betas_laisv%C4%97s_tro%C5%A1kimas.LH2700A.pdf.

Emigracija į Vakarų. http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/istorija/II00/Emigracija_%C4%AF_Vakarus.II3900.pdf; <http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/253>.

Anušauskas, A. *Trėmimo operacija Vesna*. http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/istorija/II00/A._Anu%C5%A1auskas._Tr%C4%97mimo_operacija_Vesna.II1501C.pdf.